

Mély-ég objektumok

Észlelő	Észlelés	Műszer
Bakos Gáspár (Budapest)	6 CCD	60/90 S
Berkó Balázs (Ludányhalászi)	2	20 T
Berkó Ernő (Ludányhalászi)	1+4 CCD	35,5 T; 10 L
Erdei József (Bogyiszló)	1+6 leírás	19,6 T; 10x50 B
Görgei Zoltán (Tamási)	1	9 L
Kereszty Zsolt (Miskolc)	13 CCD	25,4 SC
Kernya János Gábor (Sükösd)	5	10 T, 20,3 SC
Kiss Péter (Kerepes)	8	11 T
Kuli Zoltán (Budapest)	3	13 T
Papp Sándor (Kecskemét)	1	24,4 T
Sánta Gábor (Kisújszállás)	8+17 CCD	10x50 B; 5 L; 10 T; 28 SC
Szabó Gábor (Monor)	1	15,2 T

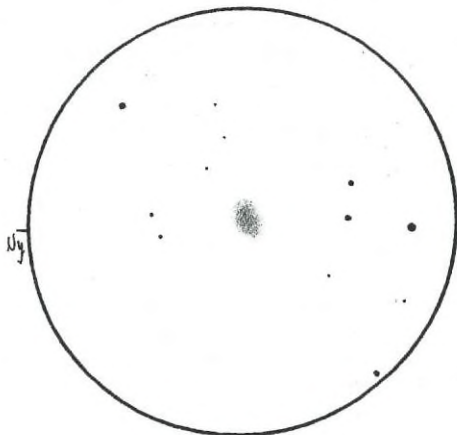
Március hónapban 12 észlelő 77 észlelését küldte be, 31 rajzos, 6 csak szöveges leírás és 40 CCD-felvétel formájában. Rövidítések: T= Newton-reflektor, B= binokulár, SC= Schmidt-Cassegrain-távcső, S= Schmidt-távcső, L= refraktor, CCD= CCD-felvétel, GX= galaxis, PL= planetáris köd, NY= nyílthalmaz, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, LM= látómező.

Március időjárása meghozta az észlelők kedvét, így öröndetesen növekedett a beküldött észlelések száma. Külön köszöntjük a mély-ég észlelésbe most bekapcsolódó társainkat, munkájukhoz további sok sikert kívánva. Erdei József Mombasha-ból (Kenya) is készített szöveges észlelést, a déli égbolt látványosabb objektumairól. Sok szép rajz érkezett be, melyek közül külön kiemelném Sánta Gábor, Kernya János Gábor és Kiss Péter munkáját. Sajnos a rovat terjedelme csak néhány rajz bemutatását teszi lehetővé.

A beérkezett észleléseknek csak kisebb része készült az ajánlati égtérítetek objektumairól, így leközlésre csak néhány objektumot lehetett kiválasztani. Ezek közül az egyik a májusi mély-ég rovatok visszatérő sztárja, az NGC 2392 PL.

NGC 2997 Ant GX

15,2 T, 63x: Végigpróbálva az összes nagyítást, ennél kezd valami látszani. Valami nagy és nagyon halvány. 89x: A háttér sötétebb lett, így jobban látszik, annak ellenére, hogy a felületi fényes-

15,2 T

89x

LM= 40'

ségnnek elméletileg csökkennie kellene. Csakhogy itt nem igazán lehet felületi fényességről és felületről beszélni. Csak van valami, amiben semmi sincs. Talán enyhén megnyúltnak érezhető a galaxis, de inkább csak dereng valami. (Szabó Gábor)

20,3 SC, 80x: Viszonylagos kis horizont feletti magassága miatt eléggé nehezen figyelhető meg, de azért EL-sal — ha nehezen is — észrevehető. Látszólagos kiterjedése $4' \times 3'$ és É–D-i irányban elnyúlt. Az égbolt háttéréből alig emelkedik ki, fényessége $11^m,7$ körüli. A halvány, diffúz foltot semmilyen részlet nem figyelhető meg. (Kernya János Gábor)

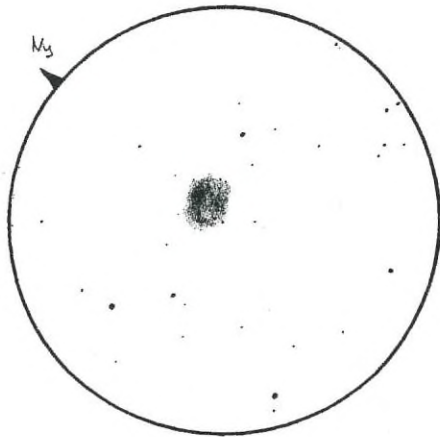
Ennek a hazánkból nehezen megfigyelhető galaxisnak a fényességét a katalógusok $9^m,4$ – 10^m -nak jelzik, míg méretére a $4'$ -től a $14' \times 13'$ -ig találni adatokat. Észlelőink valószínűleg a belső, fényesebb részt látták.

NGC 2420 Gem NY

9 L, 80x: Igen fényes, részben csillagokra bontott ködösség. (Görgei Zoltán)

10 T, 80x: Közepes méretű, $5'$ -es, szép nyílthalmaz. Déli részén gyönyörű, $15''$ -es, aranysárga, egyenlő kettős látható. A halmaz alakja első ránézésre elnyúlt háromszög, amelynek ÉK-i felén halvány halo is megfigyelhető. Részletesen bontott, foltos felszínén 5–8 db $11^m,5$ – 12^m -s csillag látszik. A látómező néhány elegánsan szétszórt csillagot tartalmaz. (Sánta Gábor)

Katalógus szerint $10'$ méret és $8^m,3$ fényesség jellemzi ezt a kb. 100 csillagból álló nyílthalmazt. A tagok fényessége 11^m – 18^m közötti.

9 L

80x

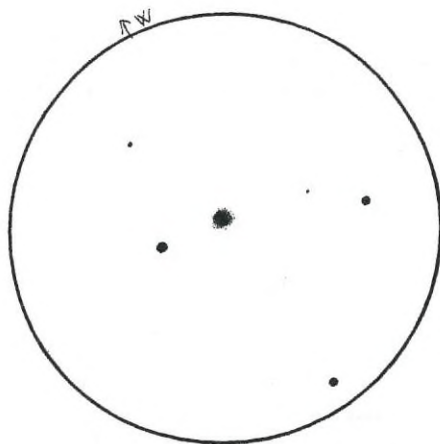
LM= 37'

NGC 2392 Gem PL

10 T, 80x: A köd vizuális mérete $30''$ – $35''$ körüli, de ez a viszonylagos diffúz periféria miatt nagyon hozzávetőleges becslés. A belsejében $15''$ -es fényesebb korong látszik, ez KL-sal is vakító. A fényes köd közepén — a nagy fényesség miatt — csak nehezen látszik a központi csillag. De ott van, ez biztosan látszik. (Sánta Gábor)

13 T, 205x: Diffúz szélű, kerek PL. A közepén fényes csomósodás látható. Felülete nem teljesen homogén, mintha gyűrűs szerkezete lenne. Kis nagyításnál kékes színű. (Kuli Zoltán)

35,5 T, 420x: Első ránézésre három fő részt mutat ez a fényes planetáris: Az igen fényes központi csillagot, amely a

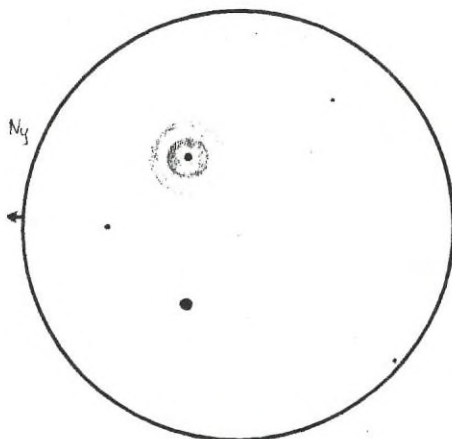
13 T

205x

LM ~12'

középponttól alig észrevehetően D-re helyezkedik el, a fényes belső tartományt, és a valamivel halványabb külső részt. Nagyon hálás objektum, minden nagyításnál mutat valamit és a nagyítás növelését jól bírja, sőt mindig újabb részleteket enged megpillantani. Ennél a nagyításnál nagyon szépen látszik a központi csillag világoskék színe, míg a PL színét elég nehéz hova tenni, talán a fakószürke illik rá legjobban. A ködösség belső része a központi csillag körül sötétebb inhomogenitásokat mutat, a külső részen viszonylag határozottan halványodik a külső gyűrűtől elválasztó sötétebb részbe. Ez a sötét rész sem egyenletes, bár egyértelmű részletek nem látszanak. A külső gyűrű egy relatív fényesebb központi gyűrűből áll, mely kifelé és befelé határozatlan, tagolt átmenetekkel sötétedik. A külső perem egyenletesebb, mint a belső. A belső átmenet szabdaltabb, darabosabb. Az egész PL közel kör alakú, alig észrevehetően tűnik az É-D-i irányú kiterjedtsége nagyobbak.

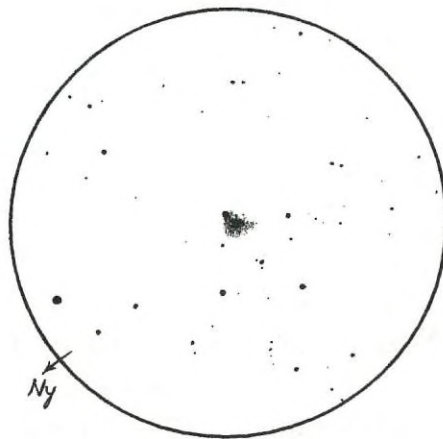
525x: Eltekintve a Dobson-szerelés miatti követés nehézségeitől, ill. az okulár konstrukciója miatti külső fények zavarásától, ezzel a nagyítással volt a legszebb a PL. Itt a központi csillag már sokat veszített a fényességéből, ezáltal viszont a körülötte lévő sötétebb egyenetlenségek sokkal jobban láthatók. További újdonság, hogy a belső és külső ködösség közötti sötétebb zóna ÉK-i részén határozottan látszik egy 90°-nyi ívrész, amely sötétebb a zóna többi részénél. Érdekes, hogy a nagyításvöves felvételekről ismert Eszkimó-arcnak még a fekvése sem egyértelmű a vizuálisan látottak alapján. Ez a kis leírás 3 különböző alkalommal végzett kb. 6 órányi nézelődés eredménye. (Berkó Ernő)

35,5 T 525x LM= 4,5

NGC 2266 Gem NY

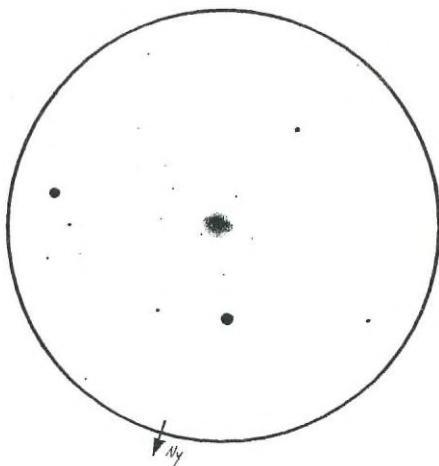
10 T, 80x: 4-5 ívperces objektum, jellemző csillagívvel és egy 9^m-s csillaggal a déli felén. 8-10 bontott tag látszik 12^m-ig. A halo itt is ködös, mint az NGC 2420 esetén, de annál kb. fél magnitúdóval halványabb. A halmaz csak kicsit grízes, alakja egyenlő szárú háromszögre emlékeztet. A látómező nagyon szép, csillaggazdag. (Sánta Gábor)

10 T 80x LM= 50'

NGC 2859 LMi GX

11 T, 96x: Elég halvány, közel kör alakú, 2,5 átmérőjű GX. Központja csillagszerű, akörül egy kicsi fényesebb rész következik, majd a jóval halványabb perifériák. A magtól kicsit K-re egy kb. É-D irányú határ látható. Ettől Ny-ra a periféria fényesebb, K-re pedig halványabb. A GX nem pontosan kör alakú, az É-i rész egy picit „kilóg”. (Kiss Péter)

11 T

96x

LM= 25'

BERKÓ ERNŐ

Mély-ég térképek 2.

A rovatvezető összeállításában megjelent a Mély-ég térképek sorozat második kiadványa. 38 db A4-es térképlapon a nyári égbolt látnivalói közül tartalmaz válogatást. A Her, Cyg, Aql, Oph, Ser, Vul, Del, Sge csillagképekből lett kiválasztva kb. 110 objektum, melyek között főleg planetáris ködök, nyílt-, és gömbhalmazok, továbbá néhány diffúz köd és galaxis található. A kiadvány célja, hogy azokat az amatőröket segítse, akik nem rendelkeznek komolyabb térképpel, vagy számítógépes programok hiányában nem tudnak saját igényeiknek, vagy észlelési programjuknak megfelelő térképeket nyomtatni.

A sorozat részben a mély-ég rovat ajánlati területeit tartalmazná, persze kiegészítve további olyan objektumokkal, melyek észlelése kívánatos lenne. Ez a tervezett sorozat csak akkor fog valóra válni, ha az amatőrök részéről megfelelő érdeklődés mutatkozik. A kiadványokat nagyon alacsony áron (az előállítási költség alatt), kívánjuk az észlelők számára biztosítani. A második részt a rovatvezetőtől lehet igényelni 350 Ft ellenében, amely a postaköltséget is tartalmazza, egyelőre korlátozott példányszámban. Természetesen az első rész továbbra is igényelhető, szintén a rovatvezetőtől, 250 Ft ellenében.

A kiadvány táblázatos formában tartalmazza a benne szereplő objektumok fontosabb adatait, ill. hogy melyik lapo(ko)n találhatóak.

Berkó Ernő

Nem csak tükröt, hanem távcsövet is Csatlóstól!

Készít, javít, átalakít!

Csatlós Géza (1021 Budapest, Szajkó u. 4. II/7., tel: 274-3070)